

LHBT-nota

gemeente Oldambt

2017-2020

Nota ter bevordering van de acceptatie
en emancipatie van lesbiennes,
homoseksuelen, biseksuelen
en transgenders in de
gemeente Oldambt

g e m e e n t e
O l d a m b t

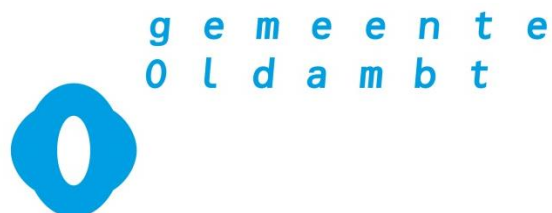
LHBT-nota

gemeente Oldambt

2017-2020

**Nota ter bevordering van de acceptatie
en emancipatie van lesbiennes,
homoseksuelen, biseksuelen
en transgenders in de
gemeente Oldambt**

Portefeuillehouder	: Bard Boon
Opdrachtgever	: Harry Wieringa
Auteurs	: Anita Brands & Martine Zeevaart

Inhoud

1.	Samenvatting.....	5
2.	Inleiding	6
3.	Leeswijzer.....	7
4.	Landelijk kader.....	8
5.	Lokaal kader	9
5.1	Hoe zetten lokale instanties in de gemeente Oldambt zich in voor de doelgroep?	9
5.2	Wensen van gesproken organisaties ten aanzien van LHBT-beleid.....	10
6	Speerpunt 1: Zichtbaarheid	12
6.1	Duidelijkheid over de betekenis van het regenboogzebrapad	12
6.2	LHBT op de website van de gemeente Oldambt.....	12
6.3	Vlag uithangen tijdens Coming Out Dag	12
6.4	LHBT uitgelicht in Cultuurhuis De Klinker	13
6.5	Oecumenische roze viering	13
7	Speerpunt 2: Samen sterk.....	14
7.1	Ontmoetingsgelegenheden voor LHBT-jongeren en LHBT-ouderen	14
7.2	Het faciliteren van een klankbord	14
8	Speerpunt 3: Aandacht voor LHBT door lokale organisaties	15
8.1	Gemeente Oldambt zet in op voorlichting van werknemers.....	15
8.2	Voorlichting aan zorg- en welzijnsorganisaties	15
8.3	Aanbevelingsbrief LHBT-inclusief meegeven aan zorg- en welzijnsorganisaties	15
8.4	Aanbeveling LHBT-voorlichting	16
9	Samenvattend.....	17
10	Geraadpleegde bronnen.....	18
11	Bijlage	19

1. Samenvatting

Het doel van deze nota is om acceptatie en emancipatie van lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen en transgenders (LHBT inwoners) in de gemeente Oldambt te bevorderen. Het afgelopen jaar heeft de gemeente Oldambt een start gemaakt met zichtbare activiteiten ten bate van LHBT-inwoners. Zo werd op 11 oktober 2016 de regenboogvlag voor het eerst gehesen. Vlak daarvoor werd het regenboogzebrapad aan de Mr. D.U. Stikkerlaan feestelijk geopend. Daarnaast werd er in diezelfde periode ook een grootschalig symposium genaamd 'Coming out voor jong en oud!' in Cultuurhuis De Klinker gehouden.

In de gemeente Oldambt zijn verschillende LHBT-belangenorganisaties actief, waaronder Roze 50plus Oldambt voor LHBT-ouderen en ReallD voor LHBT-jongeren. Toch is de gewenste LHBT-emancipatie en acceptatie nog niet bereikt. Dit bleek voornamelijk uit individuele gesprekken met de betrokken organisaties. Uit die gesprekken kwamen wensen naar voren die zijn opgenomen in drie speerpunten. Hieronder zullen de speerpunten kort worden belicht.

1. Zichtbaarheid

Door middel van een aantal zichtbare acties en initiatieven maakt de gemeente duidelijk aan al haar inwoners dat iedereen in de gemeente Oldambt geaccepteerd en getolereerd wordt. Daarnaast is het doel van dit speerpunt dat alle inwoners meer informatie tot zich kunnen nemen over LHBT. De gemeente hoopt hiermee dat alle inwoners meer begrip zullen hebben voor LHBT.

2. Samen sterk

De gemeente wil de samenwerking en ontmoeting van LHBT'ers en LHBT-gerelateerde organisaties stimuleren. Dit zal het netwerk van LHBT-gerelateerde organisaties versterken en zal ervoor zorgen dat LHBT-inwoners beter geholpen en ondersteund kunnen worden.

3. Aandacht voor LHBT door lokale organisaties

Door voorlichting over LHBT aan te bieden aan werknemers van de gemeente Oldambt en aan werknemers van lokale zorg- en welzijnsorganisaties, hoopt de gemeente dat de hulpverlening en ondersteuning meer LHBT-vriendelijk wordt. Ook wordt er voorlichting gegeven over LHBT aan het onderwijs.

2. Inleiding

In de raadsvergadering van gemeente Oldambt op 27 juni 2016 er een motie aangenomen die uitspreekt dat er een beleidsnota opgesteld wordt ten bate van de emancipatie van LHBT-inwoners in de gemeente Oldambt. In dit beleid wordt er gestreefd naar emancipatie voor LHBT-inwoners en naar LHBT-acceptatie door alle inwoners van de gemeente Oldambt. Deze nota is in overeenstemming met het de gezondheidsnota 2017-2020.

Toelichting doelgroep

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (hierna te noemen: ministerie van OCW) heeft sinds kort de afkorting LHBT uitgebreid tot LHBTI. De 'I' staat voor intersekse. Het opnemen van de 'I' in de afkorting is echter niet vanzelfsprekend. Voor intersekse personen ligt een alliantie gevoelig. Intersekse personen voelen zich namelijk niet altijd verbonden met LHB en T en dat is andersom net zo (Movisie, 2016). De gemeente Oldambt heeft gekozen voor de afkorting LHBT. Vanuit de doelgroep kwam de wens niet naar voren om beleid te maken voor de 'I', terwijl die wens er wel was voor de andere doelgroepen van LHBT.

LHBT: hiermee wordt bedoeld op de gehele populatie lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuele mannen en vrouwen en transgender personen. Het is een vertaling van het Engelse LGBT (lesbian, gay, bisexual, transgender).

Lesbische vrouwen zijn vrouwen die zich emotioneel en/of seksueel aangetrokken voelen tot vrouwen.

Homoseksuele mannen zijn mannen die zich emotioneel en/of seksueel aangetrokken voelen tot mannen.

Biseksuele mannen en vrouwen zijn mannen en vrouwen die zich emotioneel en/of seksueel aangetrokken voelen tot zowel mannen als vrouwen.

Transgender is een overkoepelende term voor travestie, transgenderisme en transseksualiteit. Iemand kan zich transgender voelen wanneer de genderidentiteit of genderexpressie afwijkt van de verwachtingen die aan iemands sekse worden verbonden.

- *Travestiet* – Kleeft zich sporadisch of regelmatig in de kledij die cultureel met de andere sekse wordt geassocieerd. De genderexpressie van die persoon wijkt dus af van zijn of haar sekse.
- *Transgenderist* – Herkent zich niet in de sekse die zijn of haar lichaam dicteert. Voelt zich mannelijker of vrouwelijker, of nu eens man, dan vrouw, of vindt zich helemaal niet terug in de man-vrouwopdeling.
- *Transseksueel* – Herkent zich niet in zijn of haar geboortegeslacht en wil dit meer of mindere mate laten aanpassen door gebruik van hormonen en/of operatieve ingrepen.

Intersekse wordt gebruikt voor mensen die geboren zijn met een lichaam dat niet voldoet aan de normatieve definitie van man of vrouw.

3. Leeswijzer

Het landelijk kader voor LHBT-beleid zal in hoofdstuk 4 kort worden uitgelicht.

In hoofdstuk 5 zal het lokale kader besproken worden. Wat is er bekend over LHBT-inwoners in de gemeente Oldambt? Hoe zetten lokale instanties in de gemeente Oldambt zich in voor de doelgroep? En wat zijn de wensen van gesproken organisaties ten aanzien van LHBT-beleid? Dit zijn de vragen die centraal staan in dit hoofdstuk.

De beleidsvoorstellen worden in hoofdstuk 6, 7, en 8 beschreven. Dit gebeurt aan de hand van drie speerpunten:

1. Zichtbaarheid
2. Samen sterk
3. Aandacht voor LHBT door lokale organisaties

Tot slot zullen alle uitvoeringspunten in hoofdstuk 9 worden weergegeven in een uitvoeringsagenda. Hierin wordt aangegeven in welk jaar de uitvoeringspunten van start zullen gaan.

4. Landelijk kader

Sinds 2007 ondersteunt het ministerie van OCW gemeenten bij het uitvoeren en ontwikkelen van LHBT-beleid. Uit onderzoek van het Sociaal en Cultureel planbureau van 2016 (hierna te noemen: SCP) blijkt dat Nederland behoort tot één van de landen in Europa die het meest positief denkt over LHBT. Toch is 7% van de Nederlanders negatief over lesbiennes, homoseksuelen en biseksuelen en is 10% van de Nederlanders negatief over transgenders (SCP, 2016). Zichtbare intimiteit van LHBT in openbare ruimten wordt vaak niet geaccepteerd. Hieruit kan geconcludeerd worden dat acceptatie en emancipatie van LHBT in Nederland nog steeds niet optimaal te noemen is.

Gemeentelijk LHBT-beleid

Landelijk kennisinstituut en adviesbureau Movisie pleit ervoor dat zoveel mogelijk gemeenten streven naar LHBT-emancipatie en dit terug laten komen in hun beleid. Een gemeente kan namelijk met gerichte inzet en activiteiten ervoor zorgen dat vooroordelen, discriminatie en intimidatie tegen LHBT afneemt. Gemeenten kunnen voor acceptatie en emancipatie pleiten waardoor LHBT-inwoners zich beter kunnen bewegen in het sociale domein (Movisie 2016). Gemeentelijk LHBT-beleid is meestal gericht op een aantal van de volgende landelijke thema's: zichtbaarheid, zorg, veiligheid en monitoring, onderwijs, sport en vrije tijd, religie, jongeren en ouderen. De keuze uit deze thema's stemmen gemeenten af op de vraag en kenmerken van hun gemeente.

Regenboogsteden

Een aantal grote gemeenten heeft zich verenigd onder de naam 'regenboogsteden'. Hiervoor hebben zij een intentieverklaring ondertekend en worden zij geacht gezamenlijke doelstellingen na te streven. Regenboogsteden is een project van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap dat in 2017 zal eindigen. Eind 2017 willen alle deelnemende gemeenten aandacht voor LHBT-emancipatie duurzaam verankerd hebben in hun lokale beleid. De regenboogsteden streven naar de volgende einddoelstellingen:

- De sociale acceptatie van homoseksualiteit en transgenders neemt toe onder de gehele bevolking en in het bijzonder onder jongeren, ouderen en in kringen waarin dat nog een taboe is.
- De aanpak van vooroordelen, discriminatie, intimidatie en geweld tegen LHBT-personen.
- De LHBT'ers weten zich gesteund en voelen zich veilig(er) en weerbaar(der) in het sociale domein, op school, op straat, in de sport, op het werk, in de zorg en in hun eigen sociale kring.

Gemeente Oldambt

De gemeente Oldambt behoort niet tot de regenboogsteden en heeft niet eerder LHBT-beleid opgesteld en uitgevoerd. Oldambt wil wel aansluiten bij de ambitie en doelstellingen van de regenboogsteden.

5. Lokaal kader

Er zijn momenteel weinig regionale cijfers bekend over LHBT in de gemeente Oldambt. Op basis van de data van SCP leefsituatie-index, de leefstijlmonitormeting en de veiligheidsmonitormeting is het percentage LHBT tussen de 4% en 7% geschat. De gemeente Oldambt heeft 38.228 inwoners (CBS, 2016), op basis van bovenstaande percentages zullen er naar schatting tussen de 1.529 en de 2.676 inwoners tot de LHBT-doelgroep behoren.

Seks onder je 25^e

Wel loopt al enkele jaren het onderzoek 'Seks onder je 25^e'. Dit is een grootschalig landelijke onderzoek naar liefde, relaties en seks onder jongeren van 12 – 25 jaar. In de vragenlijst staan onder andere vragen over de acceptatie van homoseksuelen door niet homoseksuelen. Nieuw is dat de uitkomsten van het onderzoek van 2017 op regionaal niveau beschikbaar (regio Veenkoloniën) zullen zijn. De resultaten van het onderzoek 'Seks onder je 25^e' zijn in oktober 2017 bekend.

Discriminatiemeldingen

Ook zijn er cijfers bekend over het aantal discriminatiemeldingen op grond van geslacht en seksuele gerichtheid in 2015 en 2016 in de Gemeente Oldambt. Deze cijfers zijn opgevraagd bij het Discriminatie Meldpunt Groningen (DMG). Discriminatiemeldingen die geregistreerd staan op grond van 'geslacht' gaan over de discriminatie van mannen, vrouwen, transgenders en interseksuele personen. Discriminatiemeldingen op grond van 'seksuele gerichtheid' gaan over homoseksuelen, lesbiennes, biseksuelen en heteroseksuelen. Beide discriminatiegronden vormen samen het aantal discriminatiemeldingen gericht op LHBT(I).

In tabel 1 is te zien dat het totaal aantal discriminatiemeldingen van 2016 is toegenomen ten opzichte van 2015. Het aantal LHBT-meldingen is echter gelijk gebleven. Een algemene opmerking over de cijfers is dat hieruit geen harde conclusies kunnen worden getrokken. Het aantal LHBT(I)-meldingen is hier te beperkt voor.

Tabel 1: Discriminatiemeldingen gemeente Oldambt 2015 en 2016

Jaar	2015	2016
Totaal aantal reguliere meldingen*	14	23
Totaal aantal LHBT(I) meldingen**	2	2

*Incl. Politie-meldingen

**Discriminatiegrond: geslacht en seksuele gerichtheid

5.1 Hoe zetten lokale instanties in de gemeente Oldambt zich in voor de doelgroep?

Sinds 2016 is Roze 50plus actief in de gemeente Oldambt, zij houden zich bezig met LHBT-ouderen en organiseren onder andere maandelijkse ontmoetingsmiddagen. Roze 50plus Oldambt is onderdeel van het landelijke netwerk Roze 50plus Nederland. Daarnaast is er in 2016 een jongerenwerkgroep genaamd 'Real ID' actief. Deze jongerenwerkgroep wordt begeleid door jongerenwerk van het Oude Ambt.

LHBT-gerelateerde activiteiten 2016

In de maand oktober van 2016 waren er een aantal activiteiten voor de acceptatie en emancipatie van LHBT'ers in de gemeente Oldambt. Zo werd er op 8 oktober een 'Roze Actie' gehouden in de Langestraat van Winschoten. Op 10 oktober werd het regenboogzebrapad aan de Mr. D.U. Stikkerlaan gerealiseerd. Zowel de Roze Actie als de realisatie van het regenboogzebrapad is bedoeld om het publiek meer te informeren over LHBT.

Op 11 oktober vond het symposium "Coming out voor jong en oud!" plaats in Cultuurhuis De Klinker. Het symposium telde 94 deelnemers waaronder afgevaardigden van de volgende organisaties: de gezondheidszorg, welzijn & jongerenwerk, politiek, ouderenvereniging, gemeenten, politie & brandweer, onderwijs, religie en media. De organisatie van het symposium was in handen van Roze 50plus Oldambt met medewerking van de gemeente Oldambt.

In een evaluatieformulier werd de vraag gesteld 'Wat zou de gemeente ten aanzien van het LHBT-beleid voor u kunnen betekenen?' Hieruit kwamen de volgende antwoorden:

- Meedenken en faciliteren
- Meer openheid en niet alleen over seksuele gezondheid
- Meer zichtbaarheid in de gemeente en positieve projecten
- Elkaar versterken in de ontwikkeling van beleid
- Naast ouderen voelen ook veel jongeren zich alleen, breng dat ook onder woorden
- Bewogenheid
- Actief verbinden met zorginstellingen en voorlichting geven
- Handvatten geven in ons zorgcentrum en scholing geven aan verzorgenden
- Samenwerking maakt altijd sterker
- Meer PR op de website
- Werkgroep financieel ondersteunen
- Eén "adres" waar je evt. cliënten naar toe kunt verwijzen
- Politiek stelling nemen tegen LHBT-discriminatie
- Het LHBT-beleid aan de orde stellen door B&W bij bezoek aan maatschappelijke instellingen
- In gesprek gaan met zorginstellingen in de gemeente
- Raadpleeg Movisie
- Geld ten goede laten komen aan de doelgroep en niet aan commerciële partijen
- LHBT-beleid agenderen
- Vanuit gemeente zelf met initiatieven komen en vrijwilligers niet alles laten uitvoeren. Dus echt samenwerken

5.2 Wensen van gesproken organisaties ten aanzien van LHBT-beleid

Er zijn veel organisaties actief op het gebied van LHBT, zowel op landelijk, regionaal als lokaal niveau. Deze organisaties gaven belangrijke input voor deze beleidsnota. Daarnaast zijn deze gesprekken ook van belang geweest voor welke landelijke thema's wel en niet uitgediept zijn in deze beleidsnota. Met onderstaande organisaties zijn we in gesprek geweest.

Lokale organisaties

- Jimmy's Oldambt
- Jongerenwerkgroep Real ID
- Roze 50plus Oldambt
- Het Oude Ambt (jongerenwerk en maatschappelijk werk)
- Cultuurhuis De Klinker
- Noorderpoort Winschoten
- Ubbo Emmius Winschoten
- Dollard College Winschoten
- Gemeente Oldambt

Regionale organisaties

- Gemeente Groningen
- COC Groningen/Drenthe
- GGD Groningen
- Huis voor de Sport Groningen
- Discriminatie Meldpunt Groningen

- Politie Noord-Nederland
- Biblionet Groningen

Landelijke organisaties

- Movisie

De betrokken organisaties gaven aan de volgende wensen te hebben:

- Meer initiatieven vanuit de gemeente Oldambt om de acceptatie voor seksuele diversiteit te bevorderen.
- Meer voorzieningen en organisaties die LHBT-vriendelijk worden in hun beleid en zichtbaarheid.
- Meer steun voor LHBT'ers tijdens de transitie- en coming out fase.
- Een ontmoetingsplek of uitgaansgelegenheid voor LHBT-jongeren ergens in de gemeente Oldambt.
- Meer voorlichting in het onderwijs, waarbij er ook aandacht is voor gehandicapte LHBT'ers.
- Meer focus op 'diversiteit' in het algemeen.

Keuze in thema's

Tijdens de gesprekken met betrokken organisaties is er nagegaan welke landelijke thema's van LHBT-beleid het meest urgent zijn voor de gemeente Oldambt. Er is voor gekozen om het gemeentelijke beleid vooralsnog te richten op de thema's: 'zichtbaarheid', 'LHBT-vriendelijke zorg en ondersteuning' en 'onderwijs'. Uit de gesprekken met de betrokkenen is gebleken dat er beleid op deze thema's nodig is en dat er op deze thema's winst te behalen valt. Uit de gesprekken bleek dat de thema's, 'religie', 'sport en vrije tijd', en 'veiligheid en monitoring' voor onze gemeente op dit moment minder relevant zijn.

6 Speerpunt 1: Zichtbaarheid

Door middel van communicatie en PR kan de gemeente duidelijk maken dat alle inwoners gezien en gewaardeerd worden (Movisie, 2016). Een deel van de LHBT-inwoners in de gemeente Oldambt geeft aan met onbegrip van andere inwoners te maken te krijgen. De gemeente kan door zichtbare acties en initiatieven aan alle inwoners meegeven dat LHBT geaccepteerd en getolereerd wordt. De volgende uitvoeringspunten vergroten de zichtbaarheid in de gemeente Oldambt.

6.1 Duidelijkheid over de betekenis van het regenboogzebrapad

Sinds oktober 2016 heeft de gemeente Oldambt een regenboogzebrapad aan de Mr. D.U. Stikkerlaan. Een regenboogzebrapad is een gedeelte van de openbare weg dat is voorzien van de kleuren van de regenboogvlag. Het doel van dit pad is om aandacht te vragen voor seksuele diversiteit en de acceptatie hiervan. Uit gesprekken met inwoners van de gemeente Oldambt is gebleken dat deze betekenis niet altijd even duidelijk is voor de inwoners. Door middel van diverse communicatiemiddelen zal dit aangepakt worden.

Er komt uitleg over de betekenis van het regenboogzebrapad op de gemeente website en in de de Oldambtster. Daarnaast wordt er een informatiebord geplaatst bij het regenboogzebrapad.

6.2 LHBT op de website van de gemeente Oldambt

Om de website van de gemeente Oldambt meer integraal en inwonervriendelijk te maken wordt er aan de inhoud van de website gewerkt. Zo komt er informatie over LHBT op de gemeente website. Er wordt uitgelegd waar de afkorting voor staat, wat de speerpunten van het gemeentelijk beleid zijn en er komen doorverwijzingen naar LHBT-gerelateerde organisaties. Ook komt er op dit deel van de website een doorverwijzing naar het Discriminatie Meldpunt Groningen. Wanneer er initiatieven van of over LHBT worden uitgevoerd in de gemeente Oldambt, zal dit op de gemeente website en in de Oldambtster worden gepromoot.

Informatie voor en over LHBT wordt op de gemeente website geplaatst.

6.3 Vlag uithangen tijdens Coming Out Dag

De Coming Out Dag wordt elk jaar op 11 oktober gevierd. In 2009 werd de Coming Out Dag voor het eerst officieel in Nederland gevierd. Het ministerie van OCW hoopte hiermee de sociale acceptatie van LHBT in Nederland te bevorderen. Elk jaar wordt er tijdens deze dag aandacht besteed aan het openlijk uitkomen voor seksuele voorkeur. Dit wordt ook wel 'uit de kast komen' of 'coming out' genoemd. Steeds meer gemeenten hangen op 11 oktober de regenboogvlag uit om zichtbaar te maken dat iedereen zichzelf mag zijn in hun gemeente. De gemeente Oldambt heeft in 2016 voor het eerst de regenboogvlag uithangen tijdens de Coming Out Dag. Er zullen verscheidene activiteiten plaatsvinden rondom en tijdens de Coming Out Dag (zie uitwerkingspunten hieronder). Andere initiatieven van inwoners of organisaties kunnen hierbij aansluiten.

De gemeente Oldambt hangt elk jaar de regenboogvlag uit tijdens de Coming Out Dag.

6.4 LHBT uitgelicht in Cultuurhuis De Klinker

Het is belangrijk dat iedereen op een laagdrempelige manier kennis kan maken en in aanraking kan komen met LHBT-films en boeken. Vandaar dat er tijdens de Coming Out Dag op 11 oktober LHBT-thematafels worden gepresenteerd in de openbare bibliotheken in Winschoten, Finsterwolde en Midwolda. Door middel van thematafels worden actuele thema's aangestipt bij de bezoekers van de bibliotheken. De onderwerpen van de thematafels blijven een maand tot zes weken staan in de bibliotheken. Naast de presentatie van de LHBT-thematafels, wordt er in de week van 11 oktober ook een LHBT-gerelateerde film in het Filmhuis gedraaid. De opening van de LHBT-thematafels en de bekendmaking van de LHBT-gerelateerde film worden gepromoot op de website van Cultuurhuis De Klinker, op de website van de gemeente Oldambt en in de gemeente krant De Oldambtster.

Tijdens de Coming Out Dag worden er LHBT-thematafels gepresenteerd in de openbare bibliotheken in Winschoten, Finsterwolde en Midwolda. Ook zal er in dezelfde week een LHBT-gerelateerde film worden gedraaid in het Filmhuis.

6.5 Oecumenische roze viering

Het is van belang dat er een oecumenische roze viering gehouden wordt in de gemeente Oldambt. Voor religieuze LHBT'ers (in het bijzonder religieuze LHBT-jongeren) is het identiteitsproces nog ingewikkelder dan voor niet religieuze LHBT'ers, omdat zij meer te maken hebben met afwijzing, minder sociale steun hebben op het gebied van LHBT-zijn, en meer worstelen met schuldgevoelens (Projectplan Jonge Vlinders, 2017). Door een oecumenische roze viering in de gemeente Oldambt te houden en dit openbaar te maken, kunnen alle inwoners en openbare organisaties kennis maken met LHBT en religie. Tijdens deze viering staan de gedachten 'kunnen zijn wie je bent' en 'jezelf liefhebben' centraal. Deze gedachten zullen gekoppeld worden met religie door onder andere gebruik te maken van Bijbelteksten. Momenteel is werkgroep 'Geloof & Levensbeschouwing Oldambt' van Roze 50plus actief bezig met het organiseren van de oecumenische roze viering die in 2017 gehouden zal worden. De gemeente ondersteunt dit initiatief. De organisatie van het initiatief ligt echter bij de werkgroep. Dit initiatief zal in 2017 voor het eerst gehouden worden.

Er wordt een oecumenische roze viering gehouden in gemeente Oldambt ten bate van de religieuze LHBT-inwoners. De gemeente stelt hiervoor een bijdrage beschikbaar.

7 Speerpunt 2: Samen sterk

De volgende uitvoeringspunten vergroten de samenwerking en ontmoeting van LHBT'ers en LHBT gerelateerde organisaties. Dit zal het netwerk van LHBT-gerelateerde organisaties versterken en zal ervoor zorgen dat LHBT-inwoners beter geholpen en ondersteund kunnen worden.

7.1 Ontmoetingsgelegenheden voor LHBT-jongeren en LHBT-ouderen

Uit gesprekken met de betrokken organisaties is gebleken, dat er behoefte is aan een ontmoetingsplek voor LHBT-jongeren in de gemeente Oldambt. Momenteel gaan veel LHBT-jongeren naar Groningen om elkaar te ontmoeten. Ze gaven aan het prettig te vinden wanneer dit ook in hun eigen gemeente zou kunnen. Naast een ontmoetingsplek voor LHBT-jongeren is er ook behoefte aan een ontmoetingsplek voor ouderen. De door Roze 50plus Oldambt georganiseerde maandelijkse ontmoetingsmiddagen worden gemiddeld door 15 LHBT'ers bezocht waarbij iedere keer nieuwe bezoekers aanwezig zijn.

Ontmoetingsplekken kunnen LHBT'ers extra steun geven tijdens de transitie- en coming out fase. Deze fase kan voor LHBT'ers een lastige en soms kwetsbare periode zijn. Voorgesteld wordt om een ontmoetingsplaats voor LHBT-jongeren te creëren en de ontmoetingsmiddagen voor LHBT-ouderen te behouden. Voor het opstarten van ontmoetingsplaats voor LHBT-jongeren is het van belang dat dit initiatief vanuit de jongeren zelf komt en dat ze ondersteund worden door het jongerenwerk. Mogelijk kan de jongerenwerkgroep 'Real ID' hierbij betrokken worden. De doelgroep kan voor het opzetten van een ontmoetingsplek of een gespreksgroep naast een opstartsubsidie ook gebruik maken van het Bob Angelo Fonds.

Het is belangrijk om een ontmoetingsplek voor LHBT-jongeren te realiseren en de ontmoetingsmiddagen voor LHBT-ouderen te behouden in de gemeente Oldambt. De organisatie hiervan ligt bij de doelgroepen. Voor de ondersteuning van een ontmoetingsplek voor LHBT-jongeren kan een beroep worden gedaan op het jongerenwerk.

7.2 Het faciliteren van een klankbord

Bij voldoende animo van gerelateerde LHBT-organisaties kan een klankbord worden opgestart. Het oprichten van een klankbord zal de wensen van de LHBT-gemeenschap vergemakkelijken. Door middel van een klankbord kan er gevraagd en ongevraagd advies worden gegeven én worden gevraagd aan een brede vertegenwoordiging van de doelgroep. Kennis wordt gebundeld en de initiatieven van organisaties worden op elkaar afgestemd. De leden van het klankbord kunnen de activiteiten genereren en monitoren. Voor het opstarten van een klankbord kan gebruikt worden gemaakt van subsidiemogelijkheden.

Er wordt een klankbord opgericht met daarin afgevaardigden van de LHBT-gemeenschap en organisaties in de gemeente Oldambt. De gemeente faciliteert de klankbordgroep.

8 Speerpunt 3: Aandacht voor LHBT door lokale organisaties

Als lokale organisaties meer aandacht besteden aan (seksuele) diversiteit en zichtbaarheid in hun beleid, worden ze mogelijk meer toegankelijk voor LHBT-inwoners. De mate van respect en begrip voor (seksuele) diversiteit zou bijvoorbeeld beter beschreven kunnen worden in de gedragsregels van werknemers van de desbetreffende organisatie. Movisie heeft een stappenplan ontwikkeld voor organisaties die LHBT-inclusief willen worden. In vijf stappen wordt aangegeven hoe een organisatie LHBT-inclusief (LHBT-vriendelijk) wordt. Het volledige document is te zien in de bijlage.

8.1 Gemeente Oldambt zet in op voorlichting van werknemers

De gemeente Oldambt pleit voor meer LHBT-vriendelijkheid. De gemeentelijke organisatie heeft in haar omgangsnormen omschreven dat intimidatie, pesterijen of discriminatie op grond van andermans afwegingen niet getolereerd wordt onder werknemers. Daarnaast heeft de gemeente vier vertrouwenspersonen en een extern vertrouwenspersoon waar werknemers terecht kunnen.

De gemeentelijke organisatie wil zich in haar dienstverlening inzetten voor meer toegankelijkheid voor haar LHBT inwoners, (toekomstige) cliënten en werknemers. Daarom gaat de gemeente zich als organisatie inzetten op stap 2 van het stappenplan: werk aan houding, kennis en vaardigheden van werknemers. Dit wil de gemeente doen door werknemers die veel met cliënten in aanraking komen voorlichting te geven over LHBT.

Er wordt inzet op voorlichting over LHBT aan werknemers van de gemeente Oldambt.

De volgende uitvoeringspunten zorgen ervoor dat ook andere organisaties toegankelijker worden voor LHBT-inwoners.

8.2 Voorlichting aan zorg- en welzijnsorganisaties

Het is van belang dat zorg- en welzijnsorganisaties voorlichting krijgen van (bij voorkeur) lokale ervaringsdeskundigen. Uit gesprekken kwam naar voren dat er soms onvoldoende rekening gehouden wordt met LHBT'ers met een verstandelijke handicap, LHBT-ouderen en transgenders. Waar gewenst, wordt er tijdens de voorlichtingen ook aandacht besteed aan deze doelgroepen. Tijdens de voorlichtingen is het van belang dat er ook ruimte is voor gespreksvoering over seksuele diversiteit en genderidentiteit. Het doel van deze voorlichting is betere zorg, wederzijds respect en begrip tussen zorg- en welzijnswerkers en LHBT-inwoners. Mocht dit een succes zijn, dan is het de bedoeling dat de voorlichting door lokale LHBT-organisaties ook aan scholen en sportverenigingen aangeboden wordt.

Voorlichtingsactiviteiten aan zorg- en welzijnsorganisaties worden ondersteund door de gemeente Oldambt.

8.3 Aanbevelingsbrief LHBT-inclusief meegeven aan zorg- en welzijnsorganisaties

Het is van belang dat zorg- en welzijnsorganisaties in de gemeente Oldambt aandacht besteden aan LHBT-vriendelijke zorg en ondersteuning in hun organisatie. In een aanbevelingsbrief zal de gemeente Oldambt zorg- en welzijnsorganisaties op de hoogte stellen van het stappenplan van Movisie. De organisaties kunnen, waar gewenst, dit stappenplan gebruiken om hun organisatie LHBT-inclusief te maken. Bij de aanbevelingsbrief wordt een regenboogvlag meegestuurd, zodat organisaties de vlag kunnen uithangen tijdens de Coming Out Dag.

De klankbordgroep kan mogelijk advies geven aan zorg- en welzijnsorganisaties die het stappenplan willen gaan hanteren. Ook kan er binnen de klankbordgroep worden nagedacht over het instellen een predicaat 'LHBT-vriendelijk' voor organisaties die kunnen aantonen dat ze voldoende aandacht hebben besteed aan een LHBT-inclusief beleid. Een dergelijk predicaat kan een zorg- of welzijnsorganisatie dan bijvoorbeeld op hun website plaatsen, zodat het voor LHBT-inwoners duidelijk is dat ze hier respectvol behandeld worden en bij deze organisatie terecht kunnen. De vormgeving van en beoordeling over het predicaat LHBT-vriendelijk zal dan mogelijk neergelegd kunnen worden bij het klankbord wanneer deze actief is.

De gemeente stuurt een aanbevelingsbrief naar alle zorg- en welzijnsorganisaties in de gemeente Oldambt waarin wordt uitgelegd hoe ze LHBT-inclusief kunnen worden.

8.4 Aanbeveling LHBT-voorlichting

Meer voorlichting in het onderwijs zorgt voor meer begrip, waardoor LHBT-jongeren zich mogelijk meer geaccepteerd voelen op scholen. Scholen worden hierdoor meer toegankelijk voor LHBT'ers. Middelbare scholen zijn wettelijk verplicht om voorlichting over seksuele diversiteit aan leerlingen te verzorgen. Uit de gesprekken met het onderwijs bleek dat meerdere partijen pleiten voor meer voorlichting over LHBT in het onderwijs. Sommige scholen besteden al veel specifiek aandacht aan LHBT door middel van speciale lespakketten en/of acties. Andere scholen vinden dat LHBT benaderd moet worden als een onderdeel van diversiteit en besteden hier algemener aandacht aan. Alle scholen vinden dat leerlingen zich moeten kunnen uiten zoals ze willen en dat dit door anderen moet worden geaccepteerd. Daarnaast geven de scholen aan mee te willen werken aan toekomstige initiatieven van de gemeente Oldambt.

Sommige scholen gaven aan het lastig te vinden om een geschikt lespakket te vinden voor de voorlichting op school. Het zou helpen als de gemeente de scholen hierin kan adviseren. Dit doet de gemeente Oldambt door voorlichting van het COC Groningen/Drenthe aan te gaan bieden op scholen. De voorlichtingen van het COC zijn interactief en laten leerlingen nadenken over hun normen en waarden ten aanzien van seksuele diversiteit, discriminatie en het pesten van LHBT'ers.

Scholen kunnen, waar gewenst, een beroep doen op de subsidiëring van LHBT-voorlichting van het COC Groningen/Drenthe.

9 Samenvattend

Door middel van de beschreven speerpunten en de daarbij horende uitvoeringspunten wordt de acceptatie en emancipatie van LHBT-inwoners in de gemeente Oldambt de komende jaren vergroot. In onderstaande tabel is te zien in welk jaar de uitvoeringspunten van start zullen gaan.

Tabel 2: Uitvoeringsagenda

1. Speerpunt 'zichtbaarheid'	Jaar
• Duidelijkheid over de betekenis van het regenboogzebrapad	2017
• LHBT op de website van de gemeente Oldambt	2017
• Vlag uithangen tijdens Coming Out Dag	2017, 2018, 2019, 2020
• LHBT uitgelicht in Cultuurhuis De Klinker	2017, 2018, 2019, 2020
• Oecumenische roze viering	2017, 2018, 2019, 2020
2. Speerpunt samen sterk	Jaar
• Ontmoetingsplek voor LHBT-jongeren en LHBT-ouderen	2017, 2018, 2019, 2020
• Het oprichten van een klankbord	2017, 2018, 2019, 2020
3. Speerpunt aandacht voor LHBT door lokale organisaties	Jaar
• Gemeente Oldambt zet in op voorlichting van werknemers	2018, 2019, 2020
• Voorlichting aan zorg- en welzijnsorganisaties	2018, 2019, 2020
• Aanbevelingsbrief LHBT-inclusief meegeven aan zorg- en welzijnsorganisaties	2018
• Aanbeveling LHBT-voorlichting	2017, 2018, 2019, 2020

Voor de uitvoering van de nota is jaarlijks €5000 nodig.

10 Geraadpleegde bronnen

- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2016). *CBS in uw buurt*. Geraadpleegd op 13 februari 2017, van <http://www.cbsinuwbuurt.nl>
- COC Groningen/Drenthe. (2015). *Beleidsplan LHBT-beleid in de gemeente Assen 2015-2017*. Groningen: auteur.
- Gelijke kansen in Vlaanderen. (2013). *Alles wat je altijd al wilde weten over Transgenders*. Wettelijk depotnummer D/2013/3241/223. Brussel: Heidi Vander Poorten
- Movisie. (2013). *Begrippenlijst LHBT-emancipatie*. Utrecht: Auteur.
- Movisie. (2014). *De Roze Gemeentegids 2014-2015*. Utrecht: Auteur.
- Movisie. (2014). *Gemeentelijke monitoren en LHBT*. Utrecht: Auteur.
- Movisie. (2016). *Gratis LHBT-beleid*. Utrecht: Auteur.
- Movisie. (2016). *10 keer vraag en antwoord over intersekse*. Utrecht: Auteur.
- Nederlands Netwerk Intersekse/DSD. (z.d.). *De definitie van intersekse en DSD*. Geraadpleegd op 13 maart 2017, van <http://nnid.nl/definitie>
- Roze 50plus Oldambt. (z.d.). Geraadpleegd op 6 februari 2017, van <https://www.roze50plusoldambt.nl>
- Sociaal en Cultureel Planbureau. (2016). *LHBT-monitor 2016*. ISBN 978 90 377 0787 8. Den Haag: Auteur.
- Solidair Groningen & Drenthe. (2017). *Projectplan Jonge Vlinders*. Assen: Auteur.

LHBT-inclusief worden, hoe doe je dat?

5 stappen voor hulp- en welzijnsorganisaties
Door Hanneke Felten - 12 december 2013

Lesbische vrouwen, homo mannen, biseksuelen en transgenders - afgekort LHBT's - lopen meer risico om in een kwetsbare positie te verkeren dan anderen. Daarom is het belangrijk om binnen de hulp- en dienstverlening oog te hebben voor verschillen in seksuele en genderdiversiteit. Maar hoe doet u dat?

Movisie maakte een stappenplan voor hulp- en dienstverleningsorganisaties. Hiermee maakt u uw organisatie in 5 stappen LHBT-inclusief. U kunt deze stappen ook gebruiken om het bestaande beleid binnen de organisatie te verbeteren.

Stap 1: Breng de huidige situatie in kaart

Wat kunt u doen om als organisatie LHBT-inclusief te worden? Begin met het in beeld brengen van de huidige situatie: hoe wordt er nu met het thema LHBT omgegaan in uw organisatie? Brengen de hulp- en dienstverleners in uw organisatie weleens een casus in die gaat over LHBT's? Zijn LHBT-cliënten in beeld tijdens de teambesprekingen? Als er nauwelijks LHBT-cliënten zichtbaar zijn, kan dit betekenen dat deze cliënten uw organisatie niet weten of dat zij niet voor hun LHBT-zijn uit (durven te) komen. Het kan ook zijn dat er door de hulpverlener niet met hen over gesproken wordt. Van belang is om in kaart te brengen hoe uw organisatie omgaat met seksuele en genderdiversiteit. Dit kunt u bijvoorbeeld doen via een digitale enquête onder uw collega's of via teamgesprekken.

Randvoorwaarden voor goede LHBT-sensitieve hulp- en dienstverlening

De 5 belangrijkste randvoorwaarden voor goede LHBT-sensitieve hulp- en dienstverlening zijn, volgens Amsterdamse LHBT's en aanbieders van LHBT specifieke hulpverlening:

1. Positieve waardering LHBT-identiteiten en leefstijlen;
2. Goed weten wat er speelt in de LHBT-wereld;
3. Bekend zijn met verwijsmogelijkheden naar sociaal/culturele voorzieningen voor LHBT's;
4. Ervaring met hulpverlening aan LHBT's;
5. Geregistreerd staan bij een beroepsvereniging met een klacht/tuchtrekking.

Stap 2: Werk aan houding, kennis en vaardigheden van uw werknemers

Als een hulp- en dienstverlener zelf hetero is, kan het nuttig zijn om eens na te gaan wat het zou betekenen als hij of zij dat niet was. Het gaat om de bewustwording van wat die minderheidspositie betekent, zodat men werkt aan een professionele en onbevooroordeelde houding. Maar naast het werken aan houding gaat het ook om kennis. Bijvoorbeeld kennis over verschillen in levensstijlen, ouderschap en subculturen.

'Zoals het als hulp- en dienstverlener handig is om iets te weten over verschillen in cultuur en religie, is het ook praktisch om over een basiskennis over het thema LHBT te beschikken.'

Ook gaat het om vaardigheden. Bijvoorbeeld vaardigheden om te vragen en te praten over seksuele voorkeur en genderidentiteit. Hoe doet u dat wanneer woorden als 'homo' of 'trans' taboe zijn voor de cliënt? Bijscholing kan helpen. NB: Denk bij bijscholing niet aan een driedaagse cursus, maar aan een praktisch ingedeelde dag of middag waarna de hulpverleners weten wat ze kunnen doen en waarom dit belangrijk is. Tip: Werkt uw instelling met de methodiek 'DichtErbij, wegen en overwegen in het sociaal werk'? Voor de bezitters van dit boek is via de website van de uitgeverij Coutinho een checklist te verkrijgen: 'Ondersteuning aan holebi's en transgenders'. Deze checklist is een handig hulpmiddel

voor collega's die nog niet zo bekend zijn met de doelgroep of de situatie van LHBT's. Met deze checklist kunnen zij voor zichzelf nagaan of ze de goede vragen stellen.

Stap 3: Benoem LHBT expliciet in de meldcode, protocollen en convenanten

De ervaring leert dat wanneer organisaties LHBT niet specifiek noemen in een meldcode (huiselijk geweld), protocol of convenant, de medewerkers het thema in de praktijk snel over het hoofd zien. Besteedt u er wel aandacht aan, dan wordt er eerder aan gedacht én eerder naar gevraagd bij cliënten. Door LHBT op te nemen in de protocollen en convenanten die uw organisatie gebruikt in de regio en met ketenpartners, komt het LHBT-thema bij iedereen beter in het vizier. Neem LHBT bijvoorbeeld expliciet op in de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling! Waarom? Wanneer er beschreven staat hoe vaak en in welke vorm geweld in homo- en lesbische relatie voorkomt, denken hulp- en dienstverleners er waarschijnlijk eerder aan dat zij er bij een mishandelde vrouw niet zomaar vanuit moeten gaan, dat haar agressieve partner van het mannelijke geslacht is. Of wanneer een jongen door ouders en familie wordt bedreigd vanwege een verboden relatie, wordt er misschien eerder aan gedacht dat deze relatie mogelijk met een jongen is.

Stap 4: Maak website, folders en formulieren inclusief

Soms wordt er op websites, in folders en in formulieren onbedoeld vanuit gegaan dat de cliënt zowel heteroseksueel als niet-transgender is. Check daarom als organisatie uw eigen website, folders en formulieren hierop en zorg ervoor dat deze toegankelijk worden voor iedereen ongeacht seksuele voorkeur of genderidentiteit. Bijvoorbeeld:

- Is er bij inschrijving enkel de keuze tussen het hokje man en vrouw of wordt er bij de inschrijving van een cliënt rekening mee gehouden dat iemand in transitie zou kunnen zijn?
- Wordt er in de folder over hulp bij relatieproblemen ook een voorbeeld genoemd van een koppel van gelijk geslacht?
- Kunnen ook LHBT's zich herkennen in de foto's op de website?

Stap 5: Leer de LHBT(zelf)organisaties in uw regio kennen

Hulp- en dienstverleners richten zich steeds meer op het versterken van de eigen kracht en op empowerment van hun cliënten. Het gaat om het faciliteren van een proces waarin de persoon zichzelf versterkt met behulp van het eigen netwerk. Dit is precies waar veel LHBT's behoefte aan hebben, met name als ze net 'uit de kast' zijn. Het ondersteunen van het opbouwen van een netwerk met mensen die 'in het zelfde schuitje' zitten, blijkt de gezondheid van LHBT's te bevorderen. Daarom is het belangrijk om als hulp- en dienstverleningsorganisatie de LHBT-zelforganisaties in de eigen regio te kennen. Wanneer uw organisatie dit in beeld heeft, kunt u cliënten hiernaar doorverwijzen. Het werkt ook andersom: deze zelforganisaties kunnen zo ook naar uw welzijns- of hulporganisatie doorverwijzen. Naast de zelforganisaties is het ook belangrijk om specialistische LHBT-hulporganisaties te kennen. U kunt de hulp- en dienstverleners in uw organisatie dan hiernaar door laten verwijzen.

Specialistische LHBT-hulporganisaties in Nederland

In Nederland zijn er 5 eerstelijns organisaties die gespecialiseerd zijn in het bieden van ondersteuning en hulp op het terrein van seksuele en / of genderdiversiteit:

- Transvisiezorg.nl
- veiligehavenamsterdam.nl
- veiligehavenoost.nl
- Rotterdamverkeert.nl
- www.cochaaglanden.nl/mw.htm